

Králova Lehota

Obecný časopis

november 2006

Číslo 3

Ročník 2

Stred obce z Vachtárovej, okt. 2006

OBEC KRÁLOVA LHOTA
Králova Lehota 30, 517 71 České Mezíříčí

Rovnomenná obec v Čechách

Málokto z nás vie o tom, že v Českej republike je obec ktorá sa menuje Králova Lehota, čiže presne ako naša obec, lebo Lehota po slovensky znamená Lehota. Nachádza sa v Královehradeckem kraji v okrese Rychnov nad Knežnou. Jej nadmorská výška je 265 m, chotár má rozlohu 526 ha, počet obyvateľov 206. Miestny rímskokatolícky kostol Sv. Žigmunda je z roku 1344.

V liste nám napísali: „*Obdrželi sme od Vás krásnou knihu, ktorou ste vydali u príležitosti 645. výročia prvej písomnej zmienky o Vašej obci. Za tento krásny darček Vám ďakujeme. V súčasnej dobe kniha koluje medzi zastupiteľmi obce, potom bude predaná do obecných knižnice ... K tomuto výročiu Vám blahopřejeme a veríme, že Vaša krásna obec pod horami sa bude i naďalej rozvíjať ku prospechu Vašich občanov. JUDr. M. Pavelka, zástupce starostu obce.*“

Anjel

V našej dedine za kostolom voňala alej zelená.
Stará lavička pod topoľom.
Anjel z bieleho kameňa.

V náručí tejto smutnej krásy
malé dievčatko hralo sa.
Do stužky zapletené vlasy,
barličky... ako okrasa.

Pleť snežienky a tmavé očka -
v nich zvláštna múdrosť dieťaťa.
Po staršej sestre košielôčka.
Jedna sandálka - obdrtá.

S deťmi už nehrala sa dávno.
Nie preto, že by nechcela.
Hľadajú krásu, ale darmo,
je pod krídlami anjela.

Veď kto by stál o divné mená,
prezývky plné krutosti.
Mária bola pokrstená,
zrodená z Božej milosti.

A ešte niečo navyše mala:
Dar, ktorý anjel uvidel.
Za bolesť lásku rozdávala.
Krehký motýlik bez krídel.

Malá princezná s barličkami.
Už súmrak sadá na alej.
Odvčera nie je medzi nami.
Kamenný anjel zosmutnel.

Janka Bernáthová - Lehotská

Králova Lehota

november 2006 / číslo 3

Ročník 2

Zo zasadnutí Obecného zastupiteľstva

Uznesenie číslo 3 / 2006

zo zasadnutia Obecného zastupiteľstva v Kráľovej Lehote, konaného 19. 07. 2006

Obecné zastupiteľstvo v Kráľovej Lehote

A. konštatuje, že

uznesenie číslo 2 / 2006 z Obecného zastupiteľstva, konaného dňa 10. 05. 2006 sa plní priebežne

B. schvaľuje

1. cenu jedného vývozu fekálií do ČOV v Liptovskom Hrádku nasledovne: doprava 630,- Sk + likvidácia fekálií na ČOV 570,- Sk, spolu 1 200,- Sk
2. jednorázovú odmenu starostovi obce Vladimírovi Kaprínimu za zabezpečenie finančných prostriedkov, prípravu a priebeh osláv 645. výročia prvej písomnej zmienky o obci s krstom knihy vo výške 15 000,- Sk
3. nákup motorovej kosačky pre Materskú školu v Kráľovej Lehote v hodnote 21 000,- Sk
4. finančný príspevok pre Miestnu skupinu Slovenského červeného kríža v Kráľovej Lehote vo výške 3 000,- Sk za prípravu gulášu pre občanov obce v rámci osláv 645. výročia prvej písomnej zmienky o obci a krstu monografie
5. dočasné oplotenie pozemku NovaBioTerm Králova Lehota do cestného telesa miestnej komunikácie tak, aby šírka od päty svahu po oplotenie bola min. 4,0 m.
6. finančný príspevok na monografiu Františka Bizuba Po stopách Alojza Štróbla vo výške 7 000,- Sk.
7. zrušenie opatrovateľskej služby na Spoločnom obecnom úrade v Liptovskom Hrádku.

C. berie na vedomie

1. úhradu 19 % DPH t.j. 95 tisíc Sk z rozpočtu obce za spracovanie ÚPN-O, nakoľko spracovateľka nie je platcom DPH
2. navyše práce na rekonštrukcii MŠ Králova Lehota oproti schválenému projektu a rozpočtu v rámci Opatrenia 3.1.1

Overovatelia: Ing. Ivica Švandová Michalidesová,
Jozef Lesák

Starosta obce: Vladimír Kaprín

Uznesenie číslo 4 / 2006

zo zasadnutia Obecného zastupiteľstva v Kráľovej Lehote, konaného 28. 08. 2006

Obecné zastupiteľstvo v Kráľovej Lehote

B. konštatuje, že

uznesenie číslo 3 / 2006 z Obecného zastupiteľstva, konaného dňa 19. 07. 2006 sa plní priebežne

B. schvaľuje

1. správu o plnení rozpočtu Obecného úradu v Kráľovej Lehote k 30. 06. 2006
2. že Obec Kráľova Lehota nemá žiadne záväzky po lehote splatnosti
3. použitie finančných prostriedkov z FNM SR na kapitálové výdavky na realizáciu rozvojového programu – Rekonštrukcia Materskej školy v Kráľovej Lehote
4. zapožičanie požiarnej striekačky PS-8 pre Slovenskú drevársku spoločnosť, s. r. o. v Kráľovej Lehote

D. určuje

v zmysle zákona SNR číslo 346 / 1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov, § 9, odst. 3, na nové volebné obdobie r. 2007 - 2010 v obci Kráľova Lehota: 1. jeden volebný obvod, 2. počet poslancov : 5

C. ruší

Uznesenie čís. 3 / 2006 – bod B. schvaľuje – pod čís. 7 – zrušenie opatrovateľskej Služby na Spoločnom obecnom úrade v Liptovskom Hrádku

Overovatelia: Ing. Ivica Švandová Michalidesová,
Jozef Lesák

Starosta obce: Vladimír Kaprání

Rozvoj obce**Aktivity v období august – september 2006**Aktivačná činnosť nezamestnaných

V rámci aktivačnej činnosti prevádzali nezamestnaní z našej obce, ktorí sú evidovaní na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny čistenie obce od vegetácie pri obrubníkoch ciest, kosenie trávnatých porastov, kosenie a čistenie cintorína, čistenie odvodňovacích rigolov v obci, na žel. stanici a na uliciach Potok a Huty.

Podieľali sa aj na prácach pri rekonštrukcii Materskej školy, zvlášť Dušan Lesák robil opravy a položenie dlažieb i obklady a ukončovacie práce pri osadení okien a dverí. Prevádzali tiež práce na dovoze, pílenní, štiepaní a uskladnení palivového dreva pre objekt materskej školy.

Rekonštrukcia Materskej školy

V rámci Opatrenia 3.1.1 Rekonštrukcia MŠ Kráľova Lehota boli ukončené stavebné práce na ústrednom vykurovaní a výmene vonkajších výplní otvorov (okien a dverí). Školský rok 2006 / 2007 bol zahájený 4. septembra 2006, teda normálne aj vďaka zodpovednému prístupu učiteľiek a zamestnancov MŠ, ale aj vďaka pomoci rodičov z Kráľovej Lehoty, Malužinej a Bocí, ktorí sa v auguste pravidelne v dopoludňajších aj v popoludňajších hodinách zúčastňovali na čistení, umývaní a upratovaní priestorov, často až do večerných hodín. Vyslovujem im za to srdečné poďakovanie.

Pri kosení

Celé vnútro materskej školy bolo vymaľované vďaka finančnej podpory dodávateľa stavebných prác SIPS spol. s r.o., Liptovský Hrádok.

Na základe vykonanej kontroly prevedených prác na rekonštrukcii Materskej školy nám Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR oznámilo schválenie žiadosti konečného prijímateľa o platbu č. 2 vo výške 2. 507 819,- Sk. Žiadosť o platbu č. 3 bude podaná v novembri 2006 a stavba by mala byť finančne vysporiadaná do januára, resp. februára 2007.

Som presvedčený, že investícia z Európskych štrukturálnych fondov, na ktorej sa podieľala aj obec a Stredoeurópska nadácia Bratislava, odstránila dlhodobý problém vykurovania a vylepšila prostredie v Materskej škole.

Územný plán obce

V rámci Opatrenia 3.4. Renovácia a rozvoj obcí – Integrované a rozvojové dokumenty obce Kráľova Lehota bol spracovateľom A – projektom n.o., Liptovský Hrádok predložený návrh Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce na roky 2007 – 2013, ktorý bol s občanmi prerokovaný 4. októbra 2006 v zasedačke obecného úradu.

Návrh Zadania pre územný plán obce (ÚPN-O) Kráľova Lehota, za účelom stanoviska podľa § 20, odst. 5 zákona č. 50 / 1996 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov, bol zaslaný na Krajský stavebný úrad, odbor územného plánovania v Žiline.

Celkové schválené náklady na projekt sú 493 000,- Sk, z čoho obec hradí 5 % a DPH 19 %. Ukončenie projektu, tj. predloženie podkladov na schválenie ÚPN-O čistopis je v termíne do 30. júla 2007.

Splašková kanalizácia

V septembri 2006 bola dodávateľom SIPS, s.r.o., Liptovský Hrádok ukončená splašková kanalizácia vetvy D, DI (Nová ulica) a vetvy A (od vstupu do starej časti obce pri dome Hybenovcov po križovatku pred obchodom Jednota), ktoré boli v tomto roku realizované o celkovom náklade 2. 943 514,- Sk. Finančné prostriedky vo výške 2,8 mil. Sk boli poskytnuté formou dotácie z Environmentálneho fondu Bratislava a 5 % zo strany obce.

Príprava ďalších investičných akcií

Prípravujú sa ďalšie investičné celky, bola podaná žiadosť na Environmentálny fond Bratislava na finančnú dotáciu na splaškovú kanalizáciu pre rok 2007, zabezpečujú sa finančné prostriedky na rekonštrukciu strechy a obvodových múrov materskej školy, projekt rekonštrukcie kotolne a vykurovania v kultúrnom dome, majetkoprávne vysporiadanie miestnych komunikácií a ďalšie menšie projekty s výhľadom pre roky 2007 – 2013.

Vl. Kaprání, starosta obce

Rybníky pri Bocianke

V roku 2004 začal Ladislav Dropa z Liptovskej Porúbky v lokalite Kút pri Bocianke na miestach, kde v minulosti stála pila, budovať rybníčné hospodárstvo. Išlo o zanedbaný pozemok zarastený vrbinami, bez prístupovej cesty.

Ešte v tom roku krovie vyrúbal, terén vyrovnal, zhotovil pevnú cestu a zaviedol do objektu elektrinu. Postavil i drevenú prevádzkovú a obytnú budovu.

Vybuďoval prírodný kanál z Bocianky a aby voda v zime nezamrzala, zachytil do neho i miestny prameň vody – teplice. V roku 2005 postavil 3 ryl L. Frniaková, v pozadí E. Čupániová v nich pstruhy – sivone americké.

Po kolaudácii bude ryby dodávať do obchodnej siete i predávať priamo na mieste. Vedľa chovných rybníkov plánuje vybudovať aj veľký rekreačný rybník, v ktorom si budú môcť záujemcovia sami ryby na udicu chytiť a aj si ich priamo tam na prírodnom ohnisku pripraviť na konzum.

F. Bizub

Zo života obce

Futbalový turnaj

Obecný úrad a firma Lezitranz usporiadali v sobotu 19. 8. 2006 na miestnom ihrisku futbalový turnaj.

Zúčastnili sa ho družstvá starých pánov z Hýb, Liptovskej Kokavy i Pribyliny a družstvo domácich. Víťazom turnaja sa stala Liptovská Kokava na pokutové kopy, keď zápas medzi nimi a Hybami skončil v normálnom hracom čase 2 : 2. V boji o 3. miesto vyhrala Pribylina nad Kráľovou Lehotou.

Účastníci boli odmenení vecnými cenami, za 1. miesto darčekový kôš, za 2. a 3. miesto lopty a za 4. miesto fľaša pálenky. Pre všetkých navaril znamenitý guláš Imrich Nagy z Liptovského Hrádku, bývalý vedúci Motela Hybe a terajší odborný učiteľ Hotelovej školy v Brezne.

Foto Ing. J. Cérovský

Súťažné družstvo Kráľovej Lehoty

Požiarická nedeľa

Už tradične sa 27. augusta 2006 uskutočnila v našej obci požiarická nedeľa, ktorú zorganizovala miestna Dobrovoľná požiarňa ochrana a Obecný úrad.

Pre mládež i dospelých boli pripravené v záhrade materskej školy a na priestranstve pred pohostinstvom rôzne súťaže, večer bola diskotéka. Ceny do súťaže zabezpečil obecný úrad a miestni sponzori.

J. Lesák, predseda DPO

Súťaž v pílení dreva

Z histórie obce

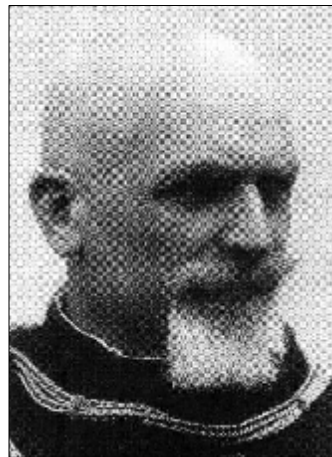
Ani sochár Alojz Štróbl sa nevyhol ponižovaniu

V tomto roku si pripomíname 150. výročie narodenia a 80. výročie úmrtia nášho rodáka sochára Alojza Štróbla. Ako Slovák to ani on nemal v živote vždy ľahké.

Ešte v 19. storočí, ak sa chceli mladí nadaní ľudia zo Slovenska uplatniť, nemali inú možnosť, len ísť do centier Rakúsko – Uhorska, do Viedne či Budapešti. Tak tomu bolo i v prípade sochára Alojza Štróbla. Tento potomok Jozefa Štróbla (narodeného v roku 1812 v Ustroni v Sliezsku) a Karolíny, rodenej Výrostkovej (narodenej v roku 1816 v Krásnej na Morave), sa narodil na hornom Liptove v Kráľovej Lehotě 21. júna 1856. Po štúdiách vo Viedni pôsobil od roku 1881 v Budapešti.

Doma na Liptove hovorili Štróblenci po nemecky. V ľudovej škole ich deti vyučovali po slovensky i maďarsky. Keď si Alojz Štróbl založil rodinu v Budapešti, aj tam sa prevažne rozprávalo po nemecky. Preto, lebo jeho manželka Alojzia, rodená Kratochvílová (narodená v roku 1876 v Mostoch pri Českom Tešíne) sa po maďarsky nikdy dobre nenaučila i keď ju maďarčinu doučovala v ich kráľovolehotskom letohrádku miestna poštmajsterka Rokošinyová. Aj umelcová sestra Žofia, maliarka, hovorila lepšie po slovensky ako po maďarsky.

Už po štvorročnom Štróblom pôsobení v Budapešti ho minister kultúry Trefort 23. 1. 1885 vymenoval za profesora sochárskej stanice Krajinskej uhorskej vzorovej kresliarskej školy. Štróbl popri tom pracoval na mnohých významných dielach, bol členom umeleckých komisií. To ale okolo roku 1894 nebránilo novinárovi Béliovi Tóthovi, aby spochybnil jeho umenie a aby mu vyčítal jeho „tótsky“ (slovenský) pôvod. Vtedy sa Štróbla zastal jeho priateľ, sochár Ján Fadrusz (narodil sa v roku 1858 v Bratislave, od roku 1893 tvoril v Budapešti). Ten novinárovi Tóthovi napísal list tohto znenia: „Nikdy nezabudnem na tú návštevu, ktorú som urobil u svojho priateľa Alojza Štróbla. V umení ho postihla veľká a nespravodlivá ujma a v takej strašnej nervozite chodil hore – dole, že som sa bál, že sa zblázní. V ateliéri nebolo nikoho, ani jedna duša v záhrade, naraz som ho zbadal na malom kopčeku, sediaceho na kľáte a zhrbeného pred veľkým ohňom, ako sa do neho meravo pozerá. Prišiel som tam, dotkol sa jeho ramena. - Nu, Lojzi, čo robíš? - Čo robím, priateľ môj? Pozerám oheň - oheň - oheň. Oheň je čistý, jediný čistý, všetko je špinavé, všetko – všetko je špinavé, ale dostane sa do ohňa a bude všetko čisté A v jeho krásnych žiarivých očiach blýskal plameň šialenstva, len božie milosrdenstvo zabránilo tomu, aby sa celkom nezosaľal. ... A on sa ponosoval na teba, vravel – Vidíš, ty si jeho priateľ, povedz mu, nech mi neprestajne neublíži. Čo som mu urobil? Už veľa rokov predplácam noviny, tak rád som čítal jeho veci, taký je senzačný človek a je to o to strašnejšie, že ma vždy uráža. Keď už uráža moje diela, je to pre mňa zlé, lebo to číta celý štát, ale teraz mu vadí aj môj pôvod. Veď môžem ja za to, že som sa narodil medzi tómi? Prosím ťa, povedz mu, nech neuráža môj pôvod.“ Fadrusz ďalej Tóthovi

napísal: „To sú jeho slová, predávam ti ich doslova a pripájam aj svoju prosbu – neurážaj Uhra aj keď je Tótom, nadovšetko práve vtedy ho neurážaj. Lebo je to namyslenosť jazdeckých národov podceňovať národy chodiace pešo, vysmievať sa im a nepriať si spolužitie s nimi. Práve preto oni si neželajú spolužitie s nami, odkedy sme zostúpili s koňa, teraz ľutujeme tisícročnú vinu Maďara, totiž či vôbec ľutujeme, lebo ešte aj teraz – kaša nie je jedlom a ešte aj teraz – Tót nie je človekom a ešte aj teraz – Štróblíček. Vo mne zovrie moja hlúpa krv, keď vidím v bráne župného domu tótskeho strýčka s jeho starosťami, ako úctivo snúma pokrývku z hlavy na pozdrav pred fúzatým hajdúchom s prísnyim pohľadom, že – prosím ponížene pán veľkomožný. A ten len hrubo zreve na chudáka, že aj zabudne, načo vlastne sem prišiel? A potom, keď sa dostane dovnútra na chodbu a nechajú ho tam čakať do súdneho dňa, chudáka človeka prilepeného k zemi. Niet človeka medzi toľkými damožráčmi, ktorého srdce by sa zľutovalo nad chudákom s ohnutým chrbtom a mozolnatými rukami. No a nato vyjde mladý páňko, s tenkou malou blondatou bokombriadkou, so zlatou reťazou na zápästí, len sa tak nesie vo svojej dôstojnosti v kožených kamašách. Chudák rodák teraz sa ohne na šesťkrát, prehladá si svoje sivé vlasy a znova začne – prosím ponížene, pán veľkomožný. Ale jaj, aký hlas to vyjde z toho pokrčeného tenkého nosa, lebo priamo z nosa vychádza smerom k chudákovi – po maďhalsky hovor, smradlavý tót, po maďhalsky. A taktó chce maďarský pán, aby národnosti si obľúbili jeho jazyk a štát. Raz jeden veľký pán a poslanec vo väčšej spoločnosti vyhlásil – verte mi páni, dereš veľmi chýbá vo verejnej správe žúp, so sedliakom sa inakšie nedá. Nato ja som mu povedal – máte pravdu, pane, chýbá dereš, ale ja by som dal v prvom rade naň natiahnuť všetkých tých sopliackych úradníkov so zlatými reťazkami na zápästí a dal by som im vyťať, ich boha otca sedmoslivskárskeho, že by sa im naplnili spodky až po žlté kožené kamaše štátnickou múdrosťou. A ja by som bol vtedy šťastný, keby som počul cestou – necestou, že Tót, Vlach a Sas lámu maďarský jazyk a veru by som sa im neposmieval, veru by som sa im neposmieval...“

Po vzniku Československej republiky sa zasa našli takí, ktorí Alojza Štróbla vyhlasovali za maďaróna. Na Liptov Štróblenci v roku 1919 nemohli ísť, tam sa už iní cítili doma. Po vojne sa totiž Štróblu vďaka vďaka mala dostať do rúk Spolku slovenských umelcov. Maliar P. J. Kern sa v nej usiloval o založenie maliarskej kolónie. Že mu chcú vziať jeho rodinný majetok, do ktorého zveľadenia vložil mnoho svojich peňazí i práce, Štróbla veľmi trápilo. Vtedy sľúbil, že tam založí školu pre 2 – 3 slovenských sochárov. Nevládalo to však zrealizovať, lebo perzekúcia ho podlomila duševne i fyzicky.

Z rukopisu knihy F. Bizuba *Po stopách Alojza Štróbla*

Štróblu návrh sochy Jánošika, 1925

Významní rodáci a osobnosti obce

JARIABEK, Ondrej - herec, spisovateľ

(20. 2. 1908 Kráľova Lehota - 3. 2. 1987 Bratislava)

Druhé dieťa z dvanástich v rodine valacha Ondreja Jariabka. Narodil sa v drevenej kútici pansláva, obuvníka Alojza Žideka (dnešný dvor domu č. 23), ktorý mladú rodinu v núdzi prichýlil. Otec získal u Žideka výučný list a od roku 1910 dostal miesto na železnici vo vochterni Mrlianka medzi Kráľovou Lehotou a Východnou. Cez 1. svetovú vojnu sa Jariabkovi presťahovali do Sedlickej Dubovej na Oravu. Tam otcovi vlak odrezal nohu. Potom začas bývali na Vrútkach, kde otec po návrate z nemocnice robil závorára. Po obnovení služby na vochterni Mrlianka sa tam Jariabkovi vrátili.

Štátnu ľudovú školu začal navštevovať v roku 1914 v Kráľovej Lehote, potom chodil do katolíckej školy v Hybiach, krátko vo Vrútkach. V roku 1917 nastúpil za železničiarkeho učňa do Spišskej Novej Vsi. Po rozpade monarchie maďarský personál zo železničiarke školy odišiel a nebolo ani učebníc. V učiteľovaní vypomohli Česi, s knihami Alojz Židek z Kráľovej Lehoty zo svojej knižnice. V Spišskej Novej Vsi pokračoval v štúdiu na mešťanke (1919 - 1923) a na učiteľskom ústave (1923 - 1927).

Pôsobil ako učiteľ štátnej ľudovej školy v Čadci (1927 - 1939) a v Prešove (1940 - 1941). V roku 1941 ho Janko Borodáč pozval do činohry Slovenského národného divadla (SND) v Bratislave, kde účinkoval do roku 1946. Potom bol režisérom Slovenskej filmovej spoločnosti (1946 - 1948), členom činohry SND (1949 - 1980), externým pedagógom Odborného divadelného kurzu pri Štátnom konzervatóriu (1950 - 1953), externým pedagógom Vysokej školy múzických umení (1955 - 1960), vedúcim Katedry herectva a réžie (1955 - 1956), zástupcom docenta na Divadelnej fakulte VŠMU pre odbor herectva (1956 - 1958).

Vo filme *Rodná zem*. Ondrej Jariabek prvý sprava

Už počas štúdií v Spišskej Novej Vsi začal hrať v ochotníckom divadelnom krúžku Veselá sedmička. Ako novopečený učiteľ v lete 1927 pri pasení kráv napísal pre učiteľský kruh v Kráľovej Lehote 3 jednoaktovky, ktoré i režíroval a hral v nich s Haluškovcami a Rokošiným. Ako učiteľ na Kysuciach žal úspechy v divadelnom krúžku J. Palárika v Čadci, režíroval, písal verše i bábkové hry. Keď Východné Slovensko po roku 1939 muselo čeliť maďarizácii, v Prešove prostredníctvom rozhlasu dvíhal národné povedomie a podieľal sa na založení matičného divadelného krúžku J. Záborského, s ktorým odohral vyše 100 predstavení v meste a okolí. V bratislavskom rozhlasu vytvoril obľúbenú postavu Sváka Ondra v nedeľnejšej Roľníckej besede (1953 - 1981), pre ktorú písal texty o združstevňovaní a živote dediny. Pod

hlavičkou Prihovára sa Vám sváko Ondro uverejňoval (1975 - 1982) týždenné fejtóny v Roľníckych novinách.

Na slovenských profesionálnych javiskách odohral 131 komediálnych i dramatických postáv. Mnoho rázovitých postáv s krásnou ľubozvučnou slovenčinou vytvoril v rozhlasových inscenáciách, 38 ich bolo v celovečerných filmoch. Televíznych postáv stvárnil 132. Napísal námety na filmy Leto pod Kriváňom (1943), Priehrada (1950), na 5. MFF v Karlových Varoch získal Čestné uznanie) a Čertova stena (1948), režíroval filmovú veselohru Kozie mlieko (1951), libreto Vrchárska pieseň k rovnomennému baletu A. Očenáša (1957). V televízii a rozhlase režíroval vyše 20 inscenácií. Posledné predstavenie v činohre SND odohral 1. 2. 1987, o dva dni nato zomrel.

Ako spisovateľ publikoval sociálno - národné básne a pesničky, humorné veršičky o hercoch, skeče, divadelné pásma, národné a sociálne podložené detské a bábkové hry. Napísal pásmo Ukradnutý slovenský sever a juh (1933), skeče Keď múza štrajkuje a Zdravý jazyk. V spoluautorstve s I. Gajdošom napísal Zlatý kvet z Tatranskej doliny (1928), samostatne Nebom peklom za mamičkou (1933), Milanovo víťazstvo a smrť (1933) a spolu s I. Bukovčanom Zimnú rozprávku (1949). Svoj život opísal v dvojdielnej knihe Z pastierčaťa herec (1988).

Miloval obyčajných ľudí na dedine a oni jeho. Bol skromný, lebo poznal biedu na vlastnej koži. Pre slovenskú kultúru odvedol veľký kus práce. Vo svojich pamätiach Z pastierčaťa herec napísal: "... chvíľu oddychu som považoval za premárnený čas a prekyp roboty mi bol radostou."

Nositeľ Národnej ceny (1950), štátneho vyznamenania Za zásluhy o výstavbu (1968), Medaily Divadla Jonáša Záborského (1984) a Medaily Slovenského filmu (1985). Svojím modelovaným hlasovým prejavom a irečitou intonáciou sa zaradil medzi najvýznamnejšie osoby slovenského profesionálneho divadla 20. storočia.

F. Bizub

Zo života obce

Čistenie studničiek

Miestna skupina Slovenského Červeného kríža zorganizovala čistenie studničiek v okolí obce.

V sobotu 26. augusta 2006 jej členovia Gerecová Ľubica, Kráľovenská Mária, Lehotská Danica, Lehotská Elena, Lehotská Elena, Lehotská Mária, Lehotská Eva, Lehotský Martin, Lehotský Rastislav, Lehotský Samuel, Lesáková Ľudmila, Majdiaková Janina, Pichnarčíková Bernadeta a starosta obce Kaprlní Vladimír vyčistili a upravili studničky *Za lazom pod bukom*, *Pred dolinkami*, *v Blatnivej*, *Vo Vyšnej doline* a *Na Vrškách*. Večer si opeklí špekačky a družne posedeli pri ohnku.

Zišli aj v sobotu 14. 10. 2006, kedy vyčistili studničky *Na predných vrškach*, *Za Dielom*, *Na buku*, *Pred Beliencom* a ďalšie dve nepomenované.

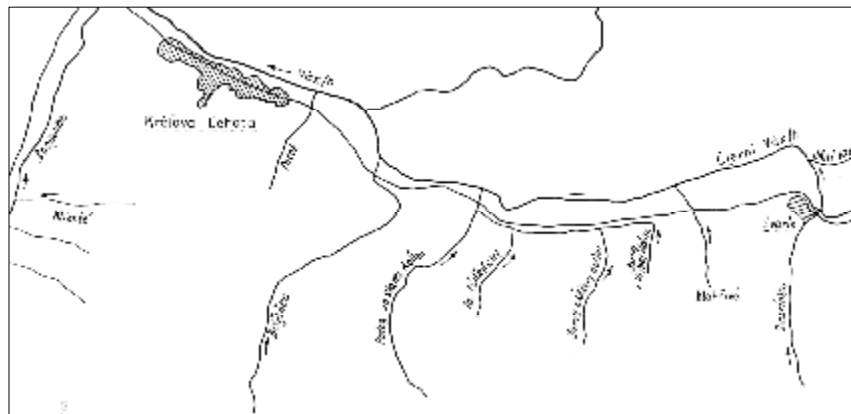
Elena Lehotská, predsedníčka MS SČK

Poznaj svoju obec

Pomenovanie vodných tokov v Kráľovej Lehote a okolí I.

V našom chotári a jeho blízkom okolí sa nachádza množstvo potokov a potôčikov prameniacych v severných úbočiach Nízkyh Tatier a ústiacych do Čierneho Váhu, Váhu a Bocianky. V minulosti mali takmer všetky svoje názvy, tie sa však najmä po kolektivizácii poľnohospodárstva v 50. rokoch 20. storočia používali málo a časom niektoré upadli do zabudnutia. Cieľom môjho výskumu bolo zaznamenať ich názov, zistiť jeho pôvod a toto zdokumentovať pre budúce generácie.

Váh: K názvu tejto rieky existuje viacero výkladov o jeho pôvode. Najčastejšie sa mu pripisoval germánsky pôvod z nemeckého slova *wag*, čo v preklade znamená *vlniaca sa voda*. Niektorá literatúra tiež uvádza, že jeho pôvod je v latinčine, kde *Vagus* znamená *blúdový*. V súčasnosti však existuje výklad, ktorý názov vysvetľuje ako slovanský a za základ berie slovanské slovo *vag*, čo značí *svetlý, jasný* s významom *svetlá priezračná rieka*, príp. *riečka tečúca k juhu*. Novší výklad sa odvoláva na praslovanský názov *vaga*, čo značí *žrd', sochor* s významom *váha*. **Biely Váh:** Pôvodne mal názov *Važec*. *Važec*, čiže *je na váhach*, znamená to, že sa nachádza na rozhraní (pomorí) medzi Čiernym a Severným morom. Terajší názov je odvodený od odtieňa vody, ktorá je oproti Čiernemu Váhu svetlejšia. **Čierny Váh:** Pôvodne mal názov *Váh*. Terajší názov je podľa farby vody. **Bocianka:** Názov je odvodený od obce *Boca* cez ktorú preteká. Pomenovanie *Boca* je motivované od nemeckého mesta *Bautzen*, odkiaľ prišli prví osadníci. **Belienec:** Potok je pomenovaný podľa rovnomenného vrchu spod ktorého vyteká. **Blatnivá:** Potôčik je pomenovaný podľa rovnomennej doliny, z ktorej vyteká. **Hnilý jarok:** Názov dostal podľa doliny *Hnilé*, z ktorej vyteká. **Jarok z Nižnej doliny:** Je pomenovaný podľa doliny, v ktorej pramení a z ktorej vyteká. **Jarok z Vyšnej doliny:** Je pomenovaný podľa doliny, v ktorej pramení a z ktorej vyteká. **Potok:** Vyteká z rovnomennej lokality, ktorej názov podmienil on. **Potok zo Starej doliny:** Pomenovaný podľa doliny cez ktorú preteká. **Svarínka:** Názov potoka je odvodený od lesníckej osady *Svarín*, cez ktorú preteká. **Mlynské:** Názov

prameňa (z neho prúdi voda do miestneho vodovodu) a potôčika je odvodený podľa rovnomennej lokality, kde stál familiárny mlyn. Za Cúdzenicou: Potôčik je pomenovaný podľa vrchu spod ktorého pramení.

Pokračovanie nabudúce

Mgr. Monika Lehotská, rod. Ružiaková

Poznámka redaktora: Príspevok je výňatkom z diplomovej práce z roku 1996 našej občianky Moniky Ružiakovej *Hydronómia stredného a východného Liptova* na Filozofickej fakulte UPJŠ v Prešove, Katedre slovenského jazyka a literatúry, v ktorej zaznamenala vlastný výskum v 32 chotároch dedín, pri ktorom analyzovala pomenovanie 220 vodných tokov, prvej práce tohto druhu na Liptove.

Liptovská koliba v Červenom Kúte opäť otvorená

V nedeľu 13. augusta 2006 znovu otvorili za účasti zástupcov mesta Liptovský Hrádok a okolitých obcí predtým široko ďaleko známou a obľúbenú Liptovskú kolibu v Červenom Kúte. Slávnostnú pásku za zvukov cimbalovej muziky prestrihol zástupca liptovskohrádockého primátora Ing. Ján Kubek.

Poblíž križovatky hlavných ciest poniže Kráľovej Lehoty, pri odbočke poľnej cesty cez Kôšovec do Dovalova a len niečo powyše železiarne na Maši, stál pôvodne prístrešný hostinec hrádockého komorského panstva. Od neho ho v roku 1873 odkúpil Žid Móric Samuel Donner. Po jeho smrti v ňom do roku 1944 krčmárčil jeho zať Bartolomej Braun. V tej dobe bol hostinec známy tým, že v ňom povozníkom a pltníkom vyhrávala na husliach jeho dcéra Aranka. Hostinec cez vojnu schátral a napokon ostali z neho ruiny.

Na mieste tohto hostinca vybudovalo a auguste 1968 dalo do prevádzky spotrebné družstvo Jednota Liptovská kolibu. Je to kópia koliby, ktorá reprezentovala Československo na svetovej výstave Expo 1967 v Montreale. Takmer 30 rokov bol jej vedúcim Milan Jančok. Po roku 1989 koliba striedala nájomcov, až v októbri 1996 vyhorela a v ďalších rokoch jej vnútro úplne vyrabovali. Potom ju Jednota predala súkromníkom.

Koncom roka 2004 budovu odkúpil Ing. Dušan Sopkuliak z Martina. Ten na jej rekonštrukciu vynaložil nemalé úsilie i peniaze. Je to vidieť na vonkajšom vzhľade koliby i na jej vnútornom vybavení. Vnútro pozostáva z jednej veľkej a troch malých útulných miestností vybavených dreveným štýlovým nábytkom a dekoráciami zo starožitností. Pred kolibou je letná terasa. Snahou majiteľa je vytvoriť pre návštevníkov príjemné prostredie do ktorého by sa radi vracali, sortiment poskytovaných služieb chce prispôbovať klientele. Plánuje večery pri hudbe pre mládež i dospelých, kultúrne podujatia pre motorkárov, cyklistov, či vodákov. Lebo koliba sa nachádza v lone prírody a tam, kde sa stretáva hybský, kráľovlehotský, liptovskoporubský, liptovskohrádocký i dovalovský chotár, vedľa tečie Váh.

F. Bizub

Spoločenská rubrika

Tretí štvrtrok 2006

Narodili sa:	Samuel Vrbičan	20. 07. 2006
	Radka Polhošová	01. 08. 2006
Povedali si áno:	Ivana Mrlianová & Michal Chlebo	26. 08. 2006
	Petra Novotná & Dušan Zlejší	30. 09. 2006
Dožili sa životného jubilea:		
50 rokov	Milan Ďurica	08. 08. 1956
	Jaromír Német	13. 09. 1956
55 rokov	Baltazár Mrlian	01. 08. 1951
	Mária Kraľovenská	15. 09. 1951
60 rokov	Dušan Tomka	07. 09. 1946
65 rokov	Viliam Lehotský	25. 09. 1941
80 rokov	Jarmila Hybbenová	09. 07. 1926
	Paula Kapríniová	02. 08. 1926
	Vilma Lorenčíková	03. 08. 1926
	Egídus Lehotský	07. 09. 1926
85 rokov	Anna Šlauková	03. 09. 1921
Opustili nás:	Milan Drugaj, 42 ročný	30. 08. 2006

Rodáci vo svete

Mnohí naši rodáci, hoci žijú mimo obce, roztrúsení po Slovensku i v zahraničí, udržiujú s rodiskom kontakty a často sa sem vracajú. Ako sa im vo svete darí a ako si na svoju mladosť spomínajú, budeme uvádzať v tejto rubrike.

So synom Vilyim, sept. 2006

Mária Schedler, rodená Lesáková, pracovala v roku 1942 vo Svaríne v kancelárii Verejnej technickej správy Bratislava, ktorá mala na starosti prieskumné vrty pre budúcu vodnú elektrárňu na Čiernom Váhu, prevádzané švajčiarskou firmou Swissboring AG. Zürich. Z titulu svojej funkcie počas Slovenského národného povstania pomáhala mnohým ľuďom dostať sa do bezpečia. Po vojne pracovala na Verejnej technickej správe v Bratislave, v roku 1946 sa vydala za

Jakuba Schedlera, jedného z tých odborníkov, čo robili vrty na Čiernom Váhu a odsťahovala sa do Zürichu, kde žije doteraz. Pracovala v Citybank Zürich.

S rodinou udržiuje pravidelný kontakt, zaujíma sa o dianie v našej obci. Do Kráľovej Lehoty prišla veľakrát i s manželom, ktorý mal veľký vzťah k Slovensku. I keď už má 87 rokov, aj tohto roku v septembri bola u nás týždeň na návšteve so synom Vilyim.

K R Á Ľ O V A L E H O T A, obecný časopis. Vychádza štvrtročne. Vydáva Obecný úrad Kráľova Lehota. Redakčná rada: Ing. Jozef Cerovský, Milan Lehotský, Jozef Lesák, Vladimír Kapríni. Redaktor a grafická úprava: František Bizub, 032 33 Kráľova Lehota 164, tel.: 0907 652406, e-mail: bizubf@mag-net.sk. Tlač: REPROservis - DTP štúdio Liptovský Mikuláš. Náklad: 220 kusov.